

Nick Barham

Dis/connected: Why our Kids are Turning their Backs on Everything We Thought We Knew

Ebury Press, 2006, 311 s., ISBN-10: 0091897416,
ISBN-13: 978-0091897413.

Velká Británie prochází obdobím mezigenerační krize, píše Nick Barham, autor knihy *Dis/connected*. Mládež ztrácí důvěru v systém, který sankcionuje veškeré její projevy, nezapadající do tradičního kulturního modelu. Nezájem o politiku, veřejné dění, vzdělání a historii tak na ni vrhá stín apatické generace. Mladí Britové hledají svět bez závazků a zodpovědnosti, jsou povrchní a ignorují pravidla i tradiční hodnotový systém. Barham ve své knize ostře vystupuje proti takto nastolené mediální a politické agendě. V roce 2003 se vydává napříč Velkou Británií, aby poznal svébytnou kulturu, která podle médií a vlády podporuje antisociální chování mladých. V deseti kapitolách živě popisuje pro něj dosud uzavřený svět. Na své cestě objevuje kulturu obývanou ghoty, townies, charvy, skejtáky, writery, ravery, blogery, virtuálními komunitami i značkovými fetišisty. Mapuje nejen reálný svět hudebních festivalů, zapadlých tanečních klubů, skate parků, obchodních center, ilegálních párty, ale také svět virtuální. Bloguje, chatuje, učí se „nový jazyk“ a zapojuje se do života online komunit. S diktafonem, fotoaparátem a zápisníkem proniká do uzavřených zón, kde hovoří se stovkami mladých lidí. Díky online sociálním sítím jich kontaktuje tisíce. Krok za krokem odhaluje paradoxní povahu „temné generace“ (s. 6), kterou nazývá „dis/connected generation“ (ne/napojená generace). Podle autora je pro ne/napojenou generaci příznačná simultánní existence dvou extrémních potřeb: intenzivní intra-generační spojení, propojení a komunikace na jedné straně a budování inter-generační propasti, lačnost po nezávislosti na světě dospělých na straně druhé. To se mladým z velké části daří díky digitálním technologiím. Popularitu nových médií však Barham nepovažuje za indikátor postupného odmítání či odpojování se od reality. Soudí, že mladí lidé vnímají nová média jako zdroj rozvíjení své kreativity, komunikace a sebeurčení. Tady a hned, jelikož dalším příznačným rysem ne/napojené generace je nekonečné hledání novosti, mimořádnosti, rychlosti, intenzity a inspirace v co nejkratším čase. Epicentra s největší koncentrací komunikace a kreativity Barham nazývá zónami. Zóny představují virtuální prostory i reálná místa, kde se mladí lidé mohou chovat, jak chtějí, kde pociťují lokální i globální vliv a uznání, kde jsou vidět a slyšet. V jejich rámci si budují své identity a kultivují radikálně odlišný pohled na svět. Vytvářejí novou kulturu s permanentní zvukovou stopou, která se dle starší generace nedá poslouchat, s novým jazykem, kterému není rozumět, a s radikální morálkou, kterou dominantní kultura odmítá akceptovat. Barham mezi mladými postupně nachází stále jeden a tentýž vzorec. Za maskou zdánlivě vnější kulturní heterogenity se skrývají dvě touhy. Touha po individuální výjimečnosti a tvořivosti a touha zapadnout a náležet

do zóny v podobě komunity, ať již má reálný či virtuální charakter. Autor upozorňuje, že mládež nevnímá virtualitu a realitu jako binární opozice, oba světy chápe spíše jako propojené. Koneckonců, život většiny mladých lidí je spojen s využíváním nových médií – minidisků, iPodů, mp3 přehrávačů, počítačů, televizí, rádií, videoher a mobilních telefonů. Barham však opakovaně odmítá tvrzení, že by obliba počítačových her, užívání mobilních telefonů a participace v online komunitách indikovala únik z reality. Při hledání autenticity mladí lidé nezámítají nic organického, ale zároveň neodmítají cokoli anorganického. Díky kombinaci dané obýváním obou světů a pohybem v nich mladí lidé rozvíjejí schopnost komunikace na různých úrovních a v různé intenzitě. Tento argument opakuje v kapitolách *Join the Biggest Party on Earth*, *Online Friends*, *Mobile Life* a *Old Words*, *Nu Wurdz* a využívá přitom řadu příkladů.

Faceparty, nejpopulárnější online sociální síť ve Velké Británii, není podle Barhama náhražkou lidského kontaktu, pouze jiným způsobem jeho navazování. Sociální síť skýtá jistotu, že se zde vždy najde někdo, s kým je možno komunikovat, neboť mezi současnou mládeží panuje neukojitelný hlad po kontaktu (s. 99). Síť poskytuje alternativní soubor kódů pro spojení, které není možné offline. Díky novým médiím dochází k rozšiřování forem textové komunikace, v jehož důsledku se psaní stává méně formální než mluvená řeč. Logika online sociálních sítí stimuluje psaný kontakt, proto musí být jazyk dostupný a srozumitelný. Zároveň se však v tomto případě jedná o jeden z nejsilnějších nástrojů distinkce a odlišení. O způsob, jak se zviditelnit mezi miliony uživatelů. Jazyk, kterým současní mladí lidé komunikují, se podle Barhama vyvinul ve vysoce personalizovanou formu exprese (s. 204).

Zatímco síť poskytuje možnost multiplikovaného a náhodného spojení nezávisle na čase, mobilní telefony jsou nepřekonatelné v udržování kontaktu nezávisle na místě. Portabilita je jedním z klíčových aspektů moderního života, píše Barham, a mobilní telefony umožňují vzít si „do kapsy“ přátele, zábavu, novinky a informace kamkoliv (s. 108). „No mobile, no life“ parafrázuje autor postoj mladých lidí (s. 112), přičemž s překvapením zjišťuje, že vlastnit nejnovější model není pro ně až tak důležité. Mobil je především prostředek komunikace a sdílení zážitků. To, co se počítá, je demokratický vztah. Je absurdní vlastnit nejnovější videomobil, pokud jej nemá nikdo z přátel. Pokud není komunikace na stejné úrovni, je zde riziko potenciální izolace.

Barham opakovaně zdůrazňuje, že „ne/napojenost“ mladých neznamená totální zavržení tradičních hodnot, nýbrž aktivní hledání kreativnějších způsobů, jak tyto hodnoty vyjádřit, i alternativních cest, jak jich dosáhnout. Čím více času tráví autor s mladými, tím více je uchváten kreativním elementem jejich kultury. Ne/napojená generace reprezentuje ducha amatérské kreativity a sebe-exprese, která v současnosti formuje celou Británii (s. 233). Podle autora však tradiční pedagogika a současný vzdělávací systém tlumí kreativitu mladých (s. 214). Barham vidí řešení v „učení přirozenou cestou“, tedy tou, která kreativitu neubíjí, ale rozvíjí. Vydává se do YES (Youth Entertainment Studio), školy řídicí se principy kreativní výuky s využitím nových médií. YES představuje model vzdělávání založený na principu maximalizace využití dovedností nabytých v praxi. Podobně jako jiné školy, také YES nabízí kurzy web designu, editování hudby a videí a další formy práce s novými médii. Oproti jiným školám se však YES zaměřuje na výstup, tj., vede žáky k vytváření produktů, které jsou skutečně prodejné v reálném světě, mimo školní třídu. Studenti jsou tak jako začínající grafici, DJové a web designéři lépe připraveni na realitu. Podle Barhama škola typu YES reprezentuje

nový typ učení, inteligence, kreativity a nadšení. Mladí lidé se těmto věcem učí rádi a sami i ve svém volném čase. Činí tak přirozeně skrze počítačové hry, softwary, internet, editování hudby, mixování či vytváření profilů v online komunitách. Počítačové hry, webové stránky, mobily a jiná nová média učí mladé lidi novému prezentování informací a tvorbě zábavy mnohem rychleji, přirozeněji a efektivněji než školy, které stále (podle autora) nepochopily, že dnešní inteligence spočívá v relevantní kombinaci různých forem médií za účelem formování rychlých multiplikovaných sdělení a ne v systému známkování (s. 233).

Barham se ve své knize dotýká řady témat, poutavých pro oblast kulturních studií, kriminologie, sociologie mládeže, antropologie hudby, digitálních médií i spotřeby. Bez odkazu na níže uvedené autory se věnuje tématům subkultur (Hebdige), klubové kultury (Muggleton) i (virtuálních) komunit vykazujících charakteristiky Maffesoliho novodobých kmenů a jeho dionýské společnosti. V Barhamových závěrech jsou však i sporná místa. Na začátku uvádí, že jeho kniha není o mainstreamové mládeži, kapitolu za kapitolou však dokládá, že to, co charakterizuje současnou mládež, je vyhraněná forma individualismu, kterou systém podporuje zejména skrze spotřební trh. Barham uznává, že mládež svou individualitu kultivuje převážně skrze vzorce spotřeby. Pak je ale otázkou, zda to, co Barham nazývá rebelií proti systému, není ve skutečnosti přijmutím dominantní ideologie konzumní společnosti, která individualismus institucionalizovala, tedy učinila z něj normu. Autor má očividně sklony k přehnaně pozitivnímu přijímání všeho, co během roku mezi mládeží poznává. Jakkoli však není nutné za každých okolností souhlasit s autorovou interpretací kultury, v níž rok žil, má jeho kniha jako celek zvláštní kouzlo. Působivost Barhamova vyprávění dokáže, pokud ne zcela pochopit, alespoň změkčit káravý pohled na současnou mládež. A nejen britskou.

Michaela Pyšňáková